۱. گلزار آقایی
دانشجوی دکتری رشته مدیریت خط‌مشی‌گذاری و تصمیم‌گیری عمومی، گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
(نویسنده مسئول)
<g.aghaei64@gmail.com>

۲. کرم‌اله دانشفرد
دکتر مدیریت خط‌مشی‌گذاری و تصمیم‌گیری عمومی، گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۳. غلامرضا معمارزاده
دکتر مدیریت خط‌مشی‌گذاری و تصمیم‌گیری عمومی، گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

واژه‌های کلیدی:

رفاه اجتماعی، خط‌مشی‌گذاری عمومی، آسیب‌شناسی اجرای خط‌مشی، موانع اجرای خط‌مشی، رفاه اجتماعی ایران، روش دلفی سه‌مرحله‌ای.

تاریخ دریافت: *۱۴۰۰/۰۸/۱۵*

تاریخ پذیرش: *۱۴۰۲/۰۲/۲۰*

مقدمه: *در مسیر اجرای خط‌مشی‌گذاری رفاه اجتماعی، عوامل و موانع بازدارنده بسیاری وجود دارد که شناسایی آنها سبب کارآمدی اجرای خط‌مشیهای اتخاذشده برای آن حوزه می‌شود. پژوهش حاضر با هدف شناسایی و اولویت‌بندی موانع اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی ایران انجام شده است.*

روش: *پژوهش حاضر از نوع ترکیبی بوده است. در بخش کیفی با استفاده از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته، داده‌ها گردآوری شدند و با کدگذاری باز محورها و موانع اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی شناسایی شدند. در بخش کمی با استفاده از مرور ادبیات و پژوهشهای پیشین؛ شش پژوهش بنیادی در حوزه خط‌مشی گذاری با توجه به استنادهای انجام شده انتخاب شدند. بدین‌صورت شاخصهای اثرگذار بر اجرای خط‌مشیها از سایر پژوهشهای انجام‌شده استخراج شد. در ادامه با استفاده از روش دلفی سه‌مرحله‌ای و همکاری ده متخصص، ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخصها به دست آمد.*

یافته‌ها: *بر اساس آزمون فریدمن ده اولویت به‌عنوان موانع اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی ایران عبارتند از: وجود احزاب مخالف و موافق، دشورایهای فنی، عدم استفاده از فناوریهای جدید، مشروعیت نظام سیاسی و حاکمیتی کشور، عدم توجه به بلوغ فکری و سیاسی گروه هدف، عوامل سیاسی، زد و بندهای سیاسی، وضعیت رفاهی گروه هدف، نبود دستورالعمل اجرایی مناسب و هم‌راستا نبودن برنامه‌ها و عدم تخصیص بهینه بودجه کشور.*

بحث: *مشخص شد عوامل تأثیرگذار به‌نوعی در اختیار دولت است و نقش مجریان در اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی کمتر است. لذا پیشنهاد می‌شود دولت در به‌کارگیری احزاب موافق و مخالف، مشروعیت نظام سیاسی حاکم و دستورالعملهای اجرایی مداقه بیشتری به خرج دهد.*

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

Social Welfare Quarterly, Vol 23, Summer 2023, No 89

Pathology of the Implementation System of Iran's Social Welfare Policies

1- Golzar Aghaei
ph.D Student in Public Administration, Department of Public Administration,Faculty of Management and Economics, Science and Research Unit, Islamic Azad university, Tehran, Iran. (Corresponding author), <g.aghaei64@gmail.com>

2- Karamallah Daneshfard
ph.D in Public Administration, Department of Public Administration,Faculty of Management and Economics, Science and Research Unit, Islamic Azad university, Tehran, Iran.

3- Golamreza Memarzadeh
ph.D in Public Administration, Department of Public Administration,Faculty of Management and Economics, Science and Research Unit, Islamic Azad university, Tehran, Iran.

Keywords:
Social welfare, Public policy making, Pathology of policy implementation, Barriers to policy implementation, Social welfare of Iran, Three-stage Delphi method .

Received: 2021/11/06
Accepted: 2023/05/10

Introduction: In the implementation of public policy, there are many factors and obstacles, the identification of which will lead to the efficient way of implementing the policies.

Method: The present research was conducted with the aim of identifying and prioritizing the obstacles to the implementation of Iran's social welfare policies. The research is of a meta-composite type, in the qualitative part, semi-structured interviews were used so as to collect the data with open coding, and finally the obstacles to the implementation of social welfare policies were identified. In the quantitative part, using the review of related literature and research studies, six fundamental research studies in the field of policymaking were selected according to the citations and the items affecting the implementation of policies having been extracted from other studies in the form of commonalities. Then, the 10 experts cooperated, and the three-step Delphi method was used.

Findings: Based on Friedman's test, ten priorities were identified, which are as follows: existence of opposing and supporting parties, technical difficulties, lack of use of new technologies, legitimacy of the country's political and governance system, lack of attention to the intellectual and political maturity of the target group, political factors, political conflicts, the welfare state of the target group, the lack of appropriate executive instructions, the lack of alignment of programs, and the lack of optimal allocation of the country's budget.

Discussion: It was found that the influential factors are in the hands of the government and the role of the executives in the implementation of social welfare policies is weaker. Therefore, it is suggested that the government should pay more attention to the use of pro and opposition parties, the legitimacy of the ruling political system, and executive guidelines.

Citation: Aghaei G, Daneshfard K A, Memarzadeh G. (2023). Pathology of the Implementation System of Iran's Social Welfare Policies. refahj. 23(89), 339-383.
URL: http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-3990-fa.html

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

Extended abstract

Introduction: Adopting effective policies in the field of social welfare, especially in the field of health, can be regarded as a way of dealing with the challenges in this field. It should be noted that prioritization in policy-making cannot be conducted without values and sometimes policy-making in this area is carried out impartially. In general, no research has been done on the challenges and obstacles to the implementation of social welfare policy and its ranking. Thus, the present study seeks to answer the following question: What are the challenges and obstacles to the implementation of social welfare policy in Iran? and what are the priorities?

Method: The present research was conducted with the aim of identifying and prioritizing the obstacles to the implementation of Iran's social welfare policies. The research is of a meta-composite type, in the qualitative part, semi-structured interviews were used so as to collect the data with open coding; and finally, the axes and obstacles to the implementation of social welfare policies were identified. In the quantitative part, the review of related literature and research studies, six fundamental research studies in the field of policymaking were selected according to the citations and the items affecting the implementation of policies having been extracted from other studies in the form of commonalities. Then, the 10 experts cooperated, and the three-step Delphi method was used.

Discussion: As noted in the previous section, the criteria affecting social welfare policies can be classified into four general categories and 14 sub-categories in the form of 40 propositions that have been prioritized based on the Friedman's test. Based on Friedman's test, ten priorities were identified, which are as follows: existence of opposing and supporting parties, technical difficulties, lack of use of new technologies, legitimacy of the country's political and governance system, lack of attention to the intellectual and political maturity of the target group, political factors, political conflicts, the welfare state of the target group, the lack of appropriate executive instructions, the lack of alignment of programs, and the lack of optimal allocation of the country's budget.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

In the end, it is concluded that in this field, the role of government and government policies are of great importance.

Ethical Considerations Authors' contributions

The authors contributed to this article.

Funding

This article does not receive any financial support for its publication by any entity or organization.

Conflicts of interest

In the present study, the authors showed no conflict of interest.

Acknowledgments

In this article, in addition to observing the principles of professional conduct, all rights related to the sources cited are respected and the references are carefully cited.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

مقدمه

موضوع رفاه اجتماعی در قبل از انقلاب ایران با تدوین برنامه چهارم تا ششم موردتوجه قرار گرفت. عمده توجه آن روی برنامه بیمه اجتماعی، رفاه خانواده و کودک، ورزش و رفاه جوانان و کارگران، روستاییان و گروههای خاص متمرکز شد. پس از انقلاب نیز برنامه‌های رفاه اجتماعی بر آموزش‌وپرورش عمومی، بهداشت و درمان و تغذیه و متعاقب آن نظام تأمین اجتماعی، یارانه‌ها و زیست‌محیطی تأکید کرد. در برنامه ششم مجدد بیمه‌های اجتماعی و یارانه‌ها و موضوعات مسکن، بهداشت و درمان، بیمه اجتماعی را موردتوجه قرار گرفت (نعیمایی و شکوری، ۲۰۱۷).

خط‌مشی‌گذاری، ما را به عرصه فعالیتهای خرد و کلان دولت رهنمون می‌کنند. اموری که می‌توان آن را از وظایف حاکمیتی حکومت و دولت دانست. تمرکز اصلی در خط‌مشی، بررسی تعامل دولت با جامعه است (باقری‌میاب و باقری، ۲۰۱۱). خط‌مشی عمومی مجموعه‌ای از اقدامات نسبتاً پایدار، ثابت و هدفمند دولت به‌منظور حل مشکلات یا دغدغه‌های عمومی جامعه است (اندرسون[1]، ۲۰۱۱).

صاحبنظران خط‌مشی معتقدند اجرا مهم‌ترین مرحله در فرآیند خط‌مشی‌گذاری است (کامپتون و هارت[2]، ۲۰۱۹)؛ لذا پرداختن به مرحله اجرای خط‌مشی امری ضروری و دارای اهمیت است. اجرای خط‌مشی به‌عنوان انجام یک تصمیم سیاسی- قانونی تعریف شده است (حاجی‌پور و همکاران، ۲۰۱۵). به تعبیری عملکرد اصلی یک سازمان دولتی را اجرای خط‌مشی می‌دانند (اکسادیلوس[3] و همکاران، ۲۰۱٤). با عملی نشدن خط‌مشیهای مصوب در محیط واقعی، مشخص شد که اجرا بدون پشتیبانی خط‌مشی‌گذاران امکان تحقق ندارد (هوپ[4]، ۲۰۱٦).

ازآنجایی‌که در همه جوامع و در همه زمانها مسائل و مشکلاتی وجود دارد که اتخاذ

1. Anderson
2. Compton and Hart
3. Exadaktylos
4. Hope

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

تصمیم از سوی دولتها را ناگریز می‌کند، نمی‌توان خط‌مشی‌گذاری را به زمان و مکان خاصی محدود کرد (مک‌کونل[1]، ۲۰۱۶). از دیگر سو، خط‌مشی‌گذاری مستلزم صرف هزینه و زمان از جانب دولتها و سازمانهای دولتی است. عدم موفقیت‌آمیز بودن خط‌مشی منجر به تحمیل زیانهای فراوان به جامعه خواهد شد. (گانستون[2]، ۲۰۰۸) از همین رو آسیب‌شناسی اجرای خط‌مشیها ضرورت دارد. درحالی‌که تحقیقات کمی در این حوزه‌ها صورت گرفته است. (ابوالروب و فونده[3]، ۲۰۱۷) با این توصیفها، بارز است که بخشهای مختلف جامعه مستلزم خط‌مشی‌گذاری در حوزه‌های مختلف است که ازجمله این حوزه‌ها می‌توان به حوزه نظام رفاه اجتماعی اشاره کرد.

امروزه اکثر سازمانهای تأمین‌کننده رفاه اجتماعی با محیطی آشفته مواجه هستند. ازاین‌رو این سامانها برای مقابله با آشفتگی محیط به دنبال اتخاذ خط‌مشیهای کارآمد رفته‌اند (کی و بوکسال[4]، ۲۰۱۵). اتخاذ خط‌مشیهای مؤثر در حوزه رفاه اجتماعی به صورت خاص در حوزه بهداشت می‌تواند راهی برای مقابله با چالشهای موجود در این حوزه باشد. باید توجه داشت که اولویت‌بندی در خط‌مشی‌گذاری عاری از ارزش نیست و گاهی خط‌مشی‌گذاری در این حوزه بی‌طرفانه انجام نمی‌شود (ابراهیمی، ۲۰۱۵).

مشکلات اجرایی زمانی اتفاق می‌افتد که نتایج مطلوب مربوط به منافع موردنظر حاصل نشود. چنین مشکلاتی تنها اختصاص به کشورهای درحال‌توسعه ندارد و هر جا و هرزمانی که عوامل اساسی و حیاتی برای اجرای خط‌مشی عمومی از دست برود- چه در کشورهای درحال‌توسعه و چه در کشورهای توسعه‌یافته- مشکل اجرا وجود خواهد داشت (مکینده، ۲۰۰۵). بر این اساس، پژوهش حاضر به دنبال آسیب‌شناسی اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی در ایران است.

1. Mcconnell
2. Gunstone
3. Abualrub and Foudeh
4. Kay and Boxall

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

پیشینه پژوهش

در حوزه اجرای خط‌مشیها و خط‌مشیهای رفاه اجتماعی تعدادی از پژوهشها با ذکر نام محقق و سال انتشار پژوهش و موضوع و مؤلفه‌ها و شاخصها و درنهایت به عوامل مهمی که در پژوهش خود به آن اشاره کرده‌اند به شرح زیر مورد بررسی قرار گرفت.

کوپلندو ویکسلر[1] (۱۹۹۵) به صورت کلی به موانع اجرای خط‌مشی عمومی اشاره کرده و نقش عوامل سیاسی در اجرای خط‌مشیها را نادیده گرفته است. پژوهش خلید[2] (۲۰۰۸) عمومی‌تر بوده و به عوامل مؤثر در شکست خط‌مشی عمومی توجه داشته است. آکرمن[3] و همکاران (۲۰۱۱) به عوامل مؤثر در شکست خط‌مشی عمومی توجه کرده‌اند که نقش عوامل فرهنگی در آن را برجسته شده است. تامرز[4] (۲۰۱۲) در پژوهشی به صورت خاص بر نقش مجریان در اجرای خط‌مشی توجه کرده است که طبق آن عوامل مؤثر بر اجرای خط‌مشی فراتر از صرف مجریان است.

تامرز و بیکرز (۲۰۱٤) در پژوهشی به صورت خاص بر نقش مجریان حرفه‌ای در اجرای خط‌مشی تأکید کرده‌اند و عوامل مؤثر بر اجرا را فراتر از تنها نقش مجریان می‌دانند. ایوانز[5] (۲۰۱٦) در پژوهشی به صورت خاص بر رفاه اجتماعی تأکید دارد و نقش عوامل مؤثر برای اجرای خط‌مشی را بررسی نکرده است. ایاندا و بلو[6] (۲۰۱٦) در پژوهشی بیشتر روی بروکراسیهای دولتی و خط‌مشیهای عمومی تأکید کرده است. نتیجه پژوهش مک‌کونل (۲۰۱٦) نشان می‌دهد که شناخت اختلافات سیاسی و مناطق خاکستری کلید پیشرفت درک ما از میزان شکست نتایج خط‌مشی به حساب می‌آید. از منظر دیگر او به شکست خط‌مشی اشاره کرده که دسته‌بندی آن متفاوت با پژوهش فعلی است.

1. Copeland and Wexler
2. Khalid
3. Akreman
4. Tummers
5. Evans
6. Iyanda and Bello

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

تومان و همکاران (۲۰۱۸) بر اختیار مجریان – فراتر از صرف یک عامل - در اجرای خط‌مشیها تأکید دارند. اندورز (۲۰۱۸) در پژوهشی به صورت خاص به بررسی نرخ شکست پروژه‌های بانک جهانی اشاره دارد. هادسون و همکاران (۲۰۱۹) و فیتزجرالد و همکاران (۲۰۱۹) با رویکرد موفقیت و شکست خط‌مشی پژوهش، برخی از عوامل را در موفقیت و شکست مؤثر دانسته است. کیرنان (۲۰۱۹) به صورت خاص به نقش منافع فردی در اجرای خط‌مشی توجه دارد که یکی از عوامل مؤثر در اجرای خط‌مشی است.

در پژوهشهای داخلی همچون پژوهش پورکیانی و همکاران (۲۰۱٤) به صورت خاص به قانون مدیریت خدمات کشوری پرداخته شده است که طبق آن رفاه اجتماعی فراتر از صرف قانون مدیریت خدمات کشوری است.

محمدزاده سلطانمرادی و همکاران (۲۰۱۸) با رویکردی متفاوت به عوامل مؤثر بر اجرای خط‌مشی پرداخته که بیشتر به ناکارآمدیهای دولتی اشاره دارد. کمالی و همکاران (۲۰۱۹) به ارائه یک دسته‌بندی به صورت کلی برای سیاستهای عمومی اشاره دارد. پژوهش وحدتی و منتظری (۲۰۱۹) به صورت خاص در دانشگاههای پزشکی و با روش آنتروپی انجام شده است. پژوهش احدزاده و همکاران (۲۰۲۱) به صورت مطالعه موردی در وزارت نیرو انجام و عوامل نظارت و ارزیابی در اجرا که خود یک مرحله از فرآیند خط‌مشی‌گذاری است را به مرحله اجرا آورده است.

با توجه به مرور مطالعات انجام‌شده مشخص شد که هدف عمده پژوهشها، شناسایی عوامل مؤثر بر اجرای خط‌مشیها در سازمانها و وزارتخانه‌ها بوده است. لیکن به صورت خاص در خصوص آسیب‌شناسی خط‌مشیهای رفاه اجتماعی پژوهشی انجام نشده است. لذا این پژوهش بنا دارد با استفاده از مدل سه‌مرحله‌ای خط‌مشی (اجرا- تدوین – ارزیابی) و با تأکید بر خط‌مشیها و برنامه‌های تدوین‌شده در حوزه رفاه و تأمین اجتماعی انجام شود. در این راستا با بررسی و ارزیابی برنامه‌های تدوین‌شده مشخص شد که بخش عمده‌ای از آنها

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

محقق نشده است و متعاقباً در جریان پژوهش عوامل تأثیرگذار بر اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی در ایران شناسایی شد.

روش

در این تحقیق از روش ترکیبی استفاده شده است. ابزار جمع‌آوری داده‌ها بررسی منابع کتابخانه‌ای و اینترنتی و مصاحبه نیمه ساختاریافته و درنهایت پرسشنامه محقق‌ساخته بر اساس خروجی مصاحبه و پیشینه ادبیات بوده است. جامعه و نمونه آماری متشکل از متخصصان و صاحبنظران حوزه خط‌مشی بود که از طریق مصاحبه و پرسشنامه دلفی سه‌مرحله‌ای، محقق را در ارائه مدل نهایی تحقیق یاری کردند. تعداد نمونه آماری شامل ۱۰ نفر از اساتید و خبرگان بود که به صورت گزینشی انتخاب شدند.

بر اساس بررسیها و پژوهشهای انجام شده، برای گردآوری داده‌های موردنیاز تحقیق از پرسشنامه‌های محقق‌ساخته استفاده شده است. در طراحی پرسشنامه ابتدا از طریق مطالعه کتابخانه‌ای و جستجو در پایگاههای اینترنتی و آرشیو نشریات علمی، به صورت خاص سایت گوگل اسکولار، همه مقالات و کتابهای مرتبط با اجرای خط‌مشی بر اساس تعداد ارجاعات و استناد به آنها به‌عنوان مقالات پایه استخراج شدند و به‌عنوان مدلهای مبنا و پایه در این پژوهش مورداستفاده قرار گرفتند. مبنای استفاده محقق تعداد ارجاعات بیشتر از ۱۰۰۰ مورد است که در جدول ۱ نشان داده شده است.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

جدول ۱- بررسی منابع نویسندگان و تعداد ارجاعات به مقالات آنها

ردیف	نویسنده/ نویسندگان	سال	تعداد ارجاع به مقالات مرتبط با اجرای خط‌مشی
۱	تامرز و همکاران	تا ۲۰۱۸۲۰۱۲	۷۱۱
۲	ساباتیر و مازمانیان[1]	۱۹۸۰ تا ۲۰۰۰	۹۰۲۹
۳	اتلو[2]	۱۹۸۶	٤٨٥
٤	هاجران[3] و همکاران	۱۹۸۲ تا ۱۹۸۳	۱۹٤٤
٥	دالئون و دالئون[4]	۲۰۱۱ تا ۲۰۰۲	٥٤٢
٦	وان میتر و وان هورن[5]	۱۹۷۵ تا ۱۹۹۷	۲۳۲۳
۷	ناکامورا[6] و همکاران	۱۹۸۰ تا ۲۰۰۱	۱٤۷۹
۸	هاولت[7] و همکاران	۱۹۹۵ تا ۲۰۱۸	٥٨٥۳
۹	پرسمن و وایلداوسکی[8]	۱۹۷۳	۸٤۷۲
۱۰	برمن[9]	۱۹۷۸	۸٥۲
۱۱	مکنیده[10] و همکاران	۲۰۰٥	۲٥۸
۱۲	گوگین[11] و همکاران	۱۹۸٤ تا ۱۹۹۸	۱۸۸۷
۱۳	برندت[12]	۱۹۹۸	۱۷۰
۱٤	پالمبو و کالیستا[13]	۱۹۸۷ تا ۱۹۹۰	۳٦۲

بر اساس مدلهای موجود و پژوهشهای انجام‌شده در این حوزه، پژوهشهای مورداستفاده در مدلهای ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰)، ناکامورا و اسمال وود (۱۹۸۰)، هاجران (۱۹۸۳)، پرسمن و وایلداوسکی (۱۹۷۳)، ون هورن و وان میتر (۱۹۷۵)، هاولت و رامش (۲۰۰۳) و

1. Sabatier and Mazmanian
2. O'Toole
3. Hjern
4. DeLeon and DeLeon
5 Van meter and Van Horn
6. Nakamura
7. Howlettr
8. Pressman and Wildavsky
9. Berman
10. Makinde
11. Goggin
12. Barndt
13. Palumbo and Calista

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

گوگین (۱۹۸۷) در ستونهای جدول آمده‌اند. در بدو امر سه دسته از واژگان کلیدی مرتبط شامل: شاخصهای رفاه اجتماعی (Social Welfare Indicators) و آسیب‌شناسی اجرای خط‌مشی‌گذاری (Pathology of Policy Implementation) در پایگاه اطلاعاتی Google scholar، Science Direct، Scopus و Research Gate و سایر پایگاههای تخصصی مربوطه تا ۲۰ سپتامبر ۲۰۲۰ مورد جستجو قرار گرفت.

برای دستیابی به مطالعات داخلی نیز واژه‌های شاخصهای رفاه اجتماعی و کالای عمومی و کالای عمومی ملی و آسیب‌شناسی اجرای خط‌مشی‌گذاری در مرکز داده پایگاه علمی جهاد دانشگاهی، پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی، پایگاه مجلات تخصصی نور، بانک اطلاعات نشریات کشور و پایگاه اطلاعاتی سیویلکا تا پایان شهریور ۱۴۰۰ مورد جستجو قرار گرفت. برای این منظور یک روش غربالگری خودساخته در امتیازبندی مقالات با رتبه‌بندی ۱ تا ۳۰ تعریف شد که مقالات را در سه دسته با کیفیت بالا، متوسط و ضعیف تقسیم‌بندی کرد.

مقالات با کیفیت بالا نمره ۲۸ و بیشتر، متوسط ۲۲ الی ۲۷ و مقالات با نمره زیر ۲۲ مقالات با کیفیت پایین است. بدین تعبیر که چکیده مقاله موردبررسی با اهداف و تعریف مسئله پژوهش حاضر مورد مداقه قرار داده شد و به هرکدام از مقالات رتبه‌ای اختصاص داده شد. لازم به ذکر است که منظور از کیفیت پایین این است که با در نظر گرفتن موضوع موردبررسی، پژوهش حاضر با این مقالات تا چه حد در ارتباط قرار دارد و یا عوامل مؤثر را موردبررسی قرار داده است. نمایی از دسته‌بندی مقالات در جدول ۲ ارائه شده است.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

جدول ۲- نمایی از دسته‌بندی مقالات بررسی‌شده

مقالات	تعداد مقاله انتخاب‌شده		تعداد مقالات
داخلی (تعداد کل ۲۰۵)	۹۳	کیفیت بالا (نمره ۲۸ به بالا)	۳۱
		کیفیت متوسط (نمره ۲۲ الی ۲۷)	۵۲
		کیفیت پایین (نمره زیر ۲۲)	۱۰
بین‌المللی (تعداد کل ۱۵۰۰)	۱۰۶	کیفیت بالا (نمره ۲۸ به بالا)	۲۳
		کیفیت متوسط (نمره ۲۲ الی ۲۷)	۵۷
		کیفیت پایین (نمره زیر ۲۲)	۲۶

فرآیند استخراج اطلاعات بر اساس مقالات انتخاب‌شده با کیفیت بالا و متوسط، انجام شد. برای این امر از روش کدگذاری استفاده شد. در کدگذاری باز داده‌ها به صورت واحدهای معنادار مجزا درمی‌آیند که در شروع مطالعه می‌توان از آن استفاده کرد. هدف اصلی کدگذاری باز، مفهوم‌سازی و برچسب‌زدن به داده‌هاست. هدف نهایی دستیابی به زمینه‌های اصلی است که از تعدادی موضوع تشکیل می‌شوند. درنهایت ابعاد و مؤلفه‌ها و شاخصهای اولیه با توجه به پیشینه به‌دست‌آمده توسط محققان، در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳- مؤلفه‌های اخذشده از پیشینه پژوهش

مؤلفه‌ها	محقق/ سال
تجهیزات فنی (بسترهای سخت‌افزاری و نرم‌افزاری لازم)	هاولت و رامش (۲۰۰۳)، مجیدپور و نامداریان (۲۰۱۵)، اسعدی و همکاران (۲۰۱۶)، (۲۰۱۵)، رهنورد و فضل‌اللهی (۲۰۱۴)، باقرنژاد و همکاران (۲۰۱۷)، کاستکا (۲۰۱۴)، حاجی‌پور و همکاران (۲۰۱۵)، ثنایی اعلم و الوانی (۲۰۱۷)

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

مؤلفه‌ها	محقق/ سال
فناوری و تکنولوژی جدید	آکرمن و همکاران (۲۰۱۱)، معصومی و همکاران (۲۰۱۷)، پورکیانی و همکاران (۲۰۱٤)، اعرابی و رزقی رستمی (۲۰۰۵)، ثنایی اعلم و الوانی (۲۰۱۷)، رنگریز و همکاران (۲۰۱۸)، فدایی و پورکیانی (۲۰۱۵)، عباسی و همکاران (۲۰۱۵)، آیاندا و بلو (۲۰۱٦)، رنگریز و مؤذنی (۲۰۱۳)، ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰) قلی‌پور و همکاران (۲۰۱۰)، کاستکا (۲۰۱٤)، هاولت و رامش (۲۰۰۳)
مشروعیت نظام سیاسی	مجیدپور و نامداریان (۲۰۱٤)، هاجرن (۱۹۸۰)، هی یونگ سوک (۱۹۸۸)
عوامل سیاسی	پایگاه دانش کانسالت (۲۰۰۹)، خالد (۲۰۰۱)، برگ (۲۰۰٤)، هاولت و رامش (۲۰۰۳)، آکرمن و همکاران (۲۰۱۱)، کاستکا (۲۰۱٤)
ارتباط بین بودجه و خط‌مشی و نرخ تورم	پایگاه دانش کانسالت (۲۰۰۹)، هیل (۲۰۱٦)، گان وهاگ وود (۱۹۸٤)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، آکرمن و همکاران (۲۰۱۱)، کاستکا (۲۰۱٤)، پالمبو و کالیستا (۱۹۹۰)، کالیستا (۱۹۹۵)، مکینده (۲۰۰۵)، دانشفرد و همکاران (۲۰۱٤)
امنیت درآمدی (وضعیت اقتصادی)	هیل (۲۰۱٦)، هاولت و رامش (۲۰۰۳)، موسوی و همکاران (۲۰۱۷)، کاستکا (۲۰۱٤)، هی یونک سوک (۱۹۸۸)، پالمبو و کالیستا (۱۹۹۰)، قره داغی و همکاران (۲۰۱۷)، اسعدی و همکاران (۲۰۱٦)، رنگریز و همکاران (۲۰۱۷)، ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰)، پورکیانی و همکاران (۲۰۱٤)، معصومی و همکاران (۲۰۱۷)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، برگ (۲۰۰٤)
ترجیحات شخصی و فشارهای اجتماعی	پالمبو و کالیستا (۱۹۹۰)، قلی‌پور و همکاران (۲۰۱٦)، مجیدپور و نامداریان (۲۰۱٤)، ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰)، هی یونک سوک (۱۹۸۸)، برگ (۲۰۰٤)، هاولت و رامش (۲۰۰۳)، گریندل و میریل (۱۹۸۸)، کاستکا (۲۰۱٤)، فردرو (۲۰۰۵)، مجیدپور و همکاران (۲۰۱٤)، فیتزجرالد (۲۰۱۹)، کیرنان (۲۰۱۹)
تعارض سیاستها با هنجارها و ارزشهای اجتماعی	پایگاه دانش کانسالت (۲۰۰۹)، کاستکا (۲۰۱٤)، هی یونگ سوک (۱۹۸۸)، فیتزجرالد (۲۰۱۹)، مک‌کونل (۲۰۱٦)، کیرنان (۲۰۱۹)

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

مؤلفه‌ها	محقق/ سال
فقدان انسجام و هماهنگی در سطح کلان	هیل (۲۰۱۶)، پالمبو و کالیستا (۱۹۹۰)، خالد (۲۰۰۱)، واعظی و همکاران (۲۰۱۴)، فالیتا (۲۰۰۵)، کیرنان (۲۰۱۹)
بحرانهای داخلی و خارجی	زامور (۱۹۸۵)، مقدس‌پور و همکاران (۲۰۱۱)، مجیدپور و همکاران (۲۰۱۴)، مک‌کونل (۲۰۱۶)
عوامل غیرمترقبه	گان وهاگ وود (۱۹۸۴)، پالمبو و کالیستا (۱۹۹۰)، کالیستا (۱۹۹۵)، قلی‌پور و همکاران (۲۰۱۰)
موازی کاری و نبود ارتباط و همکاری بین دستگاهها	عباسی و همکاران (۲۰۱۶)، معصومی و همکاران (۲۰۱۷)، پورکیانی و همکاران (۲۰۱۴)، اعرابی و رزقی رستمی (۲۰۰۵)
پایداری و ثبات قوانین و مقررات	دیهارت دیویس و پاندی[1] (۲۰۰۵)، پایگاه دانش کانسالت (۲۰۰۹)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، آکرمن و همکاران (۲۰۱۱)، قلی‌پور و همکاران (۲۰۱۰)، دفتر مطالعات اجتماعی (۲۰۰۹)، کیرنان (۲۰۱۹)
مشروعیت خط‌مشی	گریندل و میریل (۱۹۸۸)، هی یونگ سوک (۱۹۸۸)، مجیدپور و نامداریان (۲۰۱۴)
نظریه علت و معلولی معتبر	گان وهاگ وود (۱۹۸۴)، هاولت و رامش (۲۰۰۳)، پالمبو و کالیستا (۱۹۹۰)، پورکیانی و همکاران (۲۰۱۴)، ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰)، پرسمن و وایلداوسکی (۱۹۷۳)
پشتیبانی عمومی	هی یونگ سوک (۱۹۸۸)، خالد (۲۰۰۱)، برگ (۲۰۰۴)، آکرمن و همکاران (۲۰۱۱)، کالیستا (۱۹۹۵)، مکینده (۲۰۰۵)، اعرابی و رزقی رستمی (۲۰۰۵)، ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰)، هاولت و رامش (۲۰۰۳)، هادسون و همکاران (۲۰۱۹)
هدفگذاری مبهم و درک نادرست مجریان	گان وهاگ وود (۱۹۸۴)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، لیندبلوم (۱۹۷۴)، ریچاردسون (۲۰۰۷)، مکینده (۲۰۰۵)، اعرابی و رزقی رستمی (۲۰۰۵)، آیاندا و بلو (۲۰۱۶)، ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰)، ناکومورا و اسمال وود (۱۹۸۰)، وان هورن و وان میتر (۱۹۷۵)، هاولت و رامش (۲۰۰۳)، کمالی و همکاران (۲۰۱۹)، احدزاده (۲۰۲۱)

1. DeHart-Davis and Pandey

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

مؤلفه‌ها	محقق/ سال
تداخل و همسویی اهداف	کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، برنارد (۲۰۰۵)، هاولت و رامش (۲۰۰۳)، ریچاردسون (۲۰۰۷)، پالمبو و کالیستا (۱۹۹۰)، مکینده (۲۰۰۵)
مشخص بودن افق زمانی	گریندل و میریل (۱۹۸۸)، گان وهاگ وود (۱۹۸٤)، هی یونگ سوک (۱۹۸۸)، برنارد (۲۰۰۵)، مقدس‌پور و همکاران (۲۰۱۱)، مقدس‌پور و همکاران (۲۰۱۲)، کمالی و همکاران (۲۰۱۹)، احدزاده و همکاران (۲۰۲۱)
درجه سختی و پیچیدگی و تعارض خط‌مشی	اندرسون (۱۹۸۲)، هی یونگ سوک (۱۹۸۸)، برنارد (۲۰۰۵)، لیندبلوم (۱۹۷٤)، ریچاردسون (۲۰۰۷)، مکینده (۲۰۰۵)، دانشفرد و همکاران (۲۰۱٤)، عباسی و همکاران (۲۰۱۵)، هاردی و همکاران (۲۰۱۲)
تعبیرهای متفاوت از خط‌مشی	اندرسون (۱۹۸۲)، هی یونگ سوک (۱۹۸۸)، برنارد (۲۰۰۵)، هاولت و رامش (۲۰۰۳)، کالیستا (۱۹۹۵)، پورکیانی و همکاران (۲۰۱٤)، قلی‌پور و همکاران (۲۰۱۰)، لاملی و روسل (۲۰۰۲)
عدم تعریف ابزار و همسویی آنها	کالیستا (۱۹۹۵)، مجیدپور و همکاران (۲۰۱٤)
استفاده از ابزارهای اجباری به جای داوطلبانه و ترکیبی	ناکامورا و اسمال وود (۱۹۸۰)، گوگین (۱۹۸۷)، مقدس‌پور و همکاران (۲۰۱۱)، مقدس‌پور و همکاران (۲۰۱۲)، مجیدپور و همکاران (۲۰۱٤)، گیوریان (۲۰۰٤)، پرسمن و وایلداوسکی (۱۹۷۳)، گوگین (۱۹۸۷)
شبکه اطلاعاتی کارآمد	مکینده (۲۰۰۵)، پورکیانی و همکاران (۲۰۱٤)، کای (۲۰۰۹)، حاجی‌پور و همکاران (۲۰ ۱٤)، اعرابی و رزقی رستمی (۲۰۰۵)، مجیدپور و همکاران (۲۰۱٤)، محمودی و همکاران (۲۰۱۷)، اشتریان و همکاران (۲۰۱٤)، رنگریز و همکاران (۲۰۱۷) دانشفرد (۲۰۱۳)، رنگریز و مؤذنی (۲۰۱٦)، قلی‌پور و همکاران (۲۰۱٦)، آکرمن و همکاران (۲۰۱۱)
نظام ارزیابی مناسب	کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، مرتضوی و همکاران (۲۰۱۱)، پورکیانی و همکاران (۲۰۱٤)، مجیدپور و نامداریان (۲۰۱٤)، رنگریز و همکاران (۲۰۱٤)

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

مؤلفه‌ها	محقق/ سال
بازخورد و سیستم نظارتی	پورکیانی و همکاران (۲۰۱٤)، واعظی و همکاران (۲۰۱٤)، مجیدپور و نامداریان (۲۰۱٤)، محمودی و همکاران (۲۰۱۷)، اشتریان و همکاران (۲۰۱٤)، فالتا (۲۰۰۵)، کاردوانی (۲۰۱۹)
انعطاف‌پذیری و بروکراسی	دیهارت دیویس و پاندی (۲۰۰۵)، زامور (۱۹۸۵)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، اگبرگ (۱۹۹۹)، قلی‌پور و همکاران (۲۰۱۷)، دانشفرد و همکارن (۲۰۱٤)، مک لوگین (۱۹۷۵)، پالمبو و کالیستا (۱۹۹۰)، قلی‌پور و همکاران (۲۰۱۰)، دانشفرد (۲۰۱۳)، قره داغی و همکاران (۲۰۱۷)، الوانی و شریف‌زاده (۲۰۰۷)
سازوکار و هماهنگی و تعارض وظایف دستگاههای اجرایی	هیل (۲۰۱٦)، گان وهاگ وود (۱۹۸٤)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، هی یونگ سوک (۱۹۸۸)، اگبرگ (۱۹۹۹)، برنارد (۲۰۰۵)، مکینده (۲۰۰۵)، تامرز (۲۰۱۲)، خوزا (۲۰۰۳)، ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰)، وان هورن و وان میتر (۱۹۷۵)
دستورالعمل اجرایی	گان وهاگ وود (۱۹۸٤)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، خالد (۲۰۰۱)، لیندبلوم (۱۹۷٤)، کالیستا (۱۹۹۵)، هاولت و رامش (۲۰۰۳)، پالمبو و کالیستا (۱۹۹۰)، مکینده (۲۰۰۵)، دانشفرد و همکاران (۲۰۱٤)
زد و بندهای سیاسی	گریندل و میریل (۱۹۸۸)، دانشفرد و همکاران (۲۰۱٤)، کالیستا (۱۹۹۵)، مک لوگین (۱۹۷۵)، برگ (۲۰۰٤)، برنارد (۲۰۰۵)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، خالد (۲۰۰۱)، مکینده (۲۰۰۵)، مجیدپور و نامداریان (۲۰۱٤)، مک‌کونل (۲۰۱٦)، کیرنان (۲۰۱۹)
پذیرش سیاستها توسط ذینفعان	گریندل و میریل (۱۹۸۸)، کالیستا (۱۹۹۵)، مک لوگین (۱۹۷۵)، برگ (۲۰۰٤)، برنارد (۲۰۰۵)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، خالد (۲۰۰۱)، مکینده (۲۰۰۵)، دانشفرد و همکاران (۲۰۱٤)، مک‌کونل (۲۰۱٦)، هادسون و همکاران (۲۰۱۹)، کیرنان (۲۰۱۹)
قدرت احزاب و اتحادیه‌های سیاسی	مک لوگین (۱۹۷۵)، برنارد (۲۰۰۵)، کالیستا (۱۹۹۵)، لاملی و روسل (۲۰۰۲)، هاردی و همکاران (۲۰۱۲)، گریندل و میریل (۱۹۸۸)، حاجی‌پور و همکاران (۲۰۱٤)، مک کونل (۲۰۱٦)، هادسون و همکاران (۲۰۱۹)، کیرنان (۲۰۱۹)

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

مؤلفه‌ها	محقق/ سال
حقوق جمعیت هدف و بلوغ فکری و سیاسی و اقتصادی	مک لوگین (۱۹۷۵)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، خالد (۲۰۰۱)، کالیستا (۱۹۹۵)، هیل (۲۰۱٦)، مکینده (۲۰۰۵)، پورکیانی و همکاران (۲۰۱٤)، ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰)، هاولت و رامش (۲۰۰۳)، مک‌کونل (۲۰۱٦)، کیرنان (۲۰۱۹)
ثبات مدیریت و مجریان	معصومی و همکاران (۲۰۱۷)، مقدس‌پور و همکارن (۲۰۱۱)، رنگریز و مؤذنی (۲۰۱٦)، رهنورد و فضل‌اللهی (۲۰۱٤)، قلی‌پور و همکاران (۲۰۱۰)، باقرنژاد و همکارن (۲۰۱۷)، دانشفرد و همکاران (۲۰۱٤)، هیل (۲۰۱٦)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، مقدس‌پور و همکاران (۲۰۱۲)،
احساس تعلق و تعهد سازمانی مجریان	باقرنژاد و همکاران (۲۰۱۷)، پورکیانی و همکاران (۲۰۱٤)، جیمز اندرسون (۱۹۸۲)، دانشفرد و همکاران (۲۰۱٤)، مکینده (۲۰۰۵)، مک لوگین (۱۹۷۵)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، هی یونگ سوک (۱۹۸۸)، خالد (۲۰۰۱)، برنارد (۲۰۰۵)، پالمبو و کالیستا (۱۹۹۰)، کالیستا (۱۹۹۵)، تامرز و بیکرز (۲۰۱٤)، پورکیانی و همکاران (۲۰۱٤)، آیاندا و بلو (۲۰۱٦)، میارکلایی و همکاران (۲۰۱۷)، ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰)
درک و نگرش مجری از خط‌مشی و مقاومت در اجرا	هیل (۲۰۱٦)، المور (۱۹۸۰)، اندرسون (۱۹۸۲)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، هی یونگ سوک (۱۹۸۸)، برنارد (۲۰۰۵)، مکینده (۲۰۰۵)، دانشفرد و همکاران (۲۰۱٤)، تامرز و بیکرز (۲۰۱٤)، وان هورن و وان میتر (۱۹۷۵)
تخصص، مهارت مجری	المور (۱۹۸۰)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، هی یونگ سوک (۱۹۸۸)، لیندبلوم (۱۹۷٤)، برنارد (۲۰۰۵)، کیا (۲۰۰۹)، آکرمن و همکاران (۲۰۱۱)، پالمبو و کالیستا (۱۹۹۰)، هانگ و همکاران (۲۰۱۵)، مک لوگین (۱۹۷۵)، دیهارت دیویس و پاندی (۲۰۰۵)، لیندبلوم (۱۹۷٤)، کالیستا (۱۹۹۵)، مکینده (۲۰۰۵)، دانشفرد و همکاران (۲۰۱٤)، پورکیانی و همکاران (۲۰۱٤)، لی، لای و فنج (۲۰۰٦)
انگیزه و رضایت شغلی مدیران و مجریان	تامرز و بیکرز (۲۰۱٤)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، لیندبلوم (۱۹۷٤)، کیا (۲۰۰۹)، مک لوگین (۱۹۷۵)، پورکیانی و همکاران (۲۰۱٤)، گوگین (۱۹۸۷)

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

با توجه به بررسی پیشینه تحقیقات گذشته، در این مرحله محققان مصاحبه نیمه‌ساختاریافته‌ای را ترتیب دادند که به‌عنوان نمونه اولیه برای مراجعه به خبرگان مورداستفاده قرار گرفت. نمونه اولیه شامل ده نخبه بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه خبرگان و متخصصان در حوزه خط‌مشی‌گذاری و رفاه اجتماعی است که با توجه به محرمانه بودن اطلاعات اشخاص، صرفاً اطلاعات کلی از ۱۰ خبره مربوط در این زمینه به شرح جدول زیر است:

جدول ٤- خبرگان مورد مصاحبه برای پرسشنامه اولیه

سمت/ شغل	سابقه تدریس/ سابقه اجرایی مرتبط	ملاحظات در خصوص افزودن معیار به نمونه اولیه
استاد دانشگاه	۲۵ سال	- افت کیفیت خدماتی - سوبسیدهای دولتی
استاد دانشگاه	۷ سال	- عدم تطابق سیاستهای کلان رفاه اجتماعی با سیاستهای اجرایی - نبود سیستم بازخوردی و عملکردی در اجرای خط‌مشیها - تحریم
استاد دانشگاه	۱۱ سال	- نبود وفاق بر روی سیاستهای رفاه اجتماعی در خط‌مشی گذاری و عدم اجرای دقیق - ناآشنایی مدیران با سیاستهای کلان و اجرای مناسب آن - نبود سیستم بازخوردی و ارزیابی عملکرد سیاستهای اجرایی - عدم معرفی ابزار اجرایی مناسب برای سیاستهای رفاه اجتماعی
وزارت تعاون، کار و امور اجتماعی	۱٦ سال	- عدم تطابق اولویت‌گذاری سیاستهای کلان رفاه اجتماعی و اجرای آن - آرمانی بودن سیاستهای کلان رفاه اجتماعی و سیاستهای اجرایی آن - سرهم‌بندی سیاستهای اجرایی و عدم تطابق با سیاستهای تدوین‌شده - فاصله گرفتن سیاستهای اجرایی از سیاستهای تدوین‌شده

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

سمت/ شغل	سابقه تدریس/ سابقه اجرایی مرتبط	ملاحظات در خصوص افزودن معیار به نمونه اولیه
سازمان تأمین اجتماعی استان تهران	۱۵ سال	- سطح رضایت کاری مجریان - باندبازی سیاسی - واگذاری مسئله رفاه اجتماعی به بخشهای خصوصی و فاصله گرفتن از اصل سیاستهای تدوین‌شده - افزایش سطح عمومی قیمتها و عدم برآورد مناسب هزینه‌ها در اجرا
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۲ سال	- ترجیحات مدیران در اجرای خط‌مشی - عدم اولویت‌بندی خط‌مشیها در اجرا - نداشتن استقلال عملکردی دستگاه
نماینده مجلس نهم	۱۵ سال	- نبود مستند قانونی در اجرای خط‌مشی - عدم ثبات در مدیریت و سرپرستی در اجرای خط‌مشی - تغییر دولتها و تغییر خط‌مشیها - عدم تعلق سازمانی در اجرای خط‌مشی
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۷ سال	- هم‌راستا نبودن سطوح مدیریتی در اجرای خط‌مشی - هم‌راستا نبودن سیاستهای مصوب و سیاستهای اجرایی - عدم ثبات مدیریتی در اجرا
سازمان برنامه‌وبودجه کشور	۱۰ سال	- نبود مسئولیت‌پذیری در سازمان - دولتی بودن امور - روابط قدرتی بین مدیر و کارمند
سازمان تأمین اجتماعی	۵ سال	- نقش تحریمها در اجرای خط‌مشی - نبود تعهد سازمانی - یارانه‌های دولتی و نبود سامانه متمرکز در کنترل آن - ذی‌نفع بودن اشخاص در فرآیند اجرای خط‌مشی

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

یافته‌ها

در این مرحله از پژوهشهای استخراج‌شده، با همکاری و هماهنگی افراد صاحبنظر طی سه مرحله آزمون دلفی انجام شده که در مرحله اول، بعد از جمع‌آوری پرسشنامه‌های دور اول و انجام محاسبات، میزان ضریب هماهنگی کندال ۰.۵۸٤ محاسبه شد. این میزان که از ۰.۷ کمتر است، نشان از توافق نظر متوسط خبرگان روی آنها است. بدین منظور با دریافت بازخورد از خبرگان در ادامه پرسشنامهٔ دور دوم تکنیک دلفی با مؤلفه‌های نهایی‌شده برگرفته از نظرات آنها برای خبرگان ارسال شد.

در این پرسشنامه با درخواست خبرگان حدود ۵۰ درصد از مؤلفه‌های مرحله قبل تعدیل، ادغام و حذف شد و در عوض تعدادی شاخص پیشنهادی به آن اضافه شد. در ادامه، بعد از جمع‌آوری پرسشنامه‌های دور دوم و انجام محاسبات، میزان ضریب هماهنگی کندال ۰.٦۷۱ محاسبه شد. این میزان از ۰.۷ کمتر است، نشان‌دهنده توافق نظر متوسط خبرگان روی مؤلفه‌ها است. همچنین این میزان نشان‌دهنده بهبود اتفاق‌نظر خبرگان در این مرحله نسبت به مرحله قبل است. در این مرحله با دریافت بازخورد از خبرگان در ادامه پرسشنامه دور سوم تکنیک دلفی با مؤلفه‌های نهایی‌شده برای خبرگان ارسال شد. در این پرسشنامه با درخواست خبرگان حدود ۲۰ درصد از مؤلفه‌ای مرحله قبل حذف شد.

سرانجام، بعد از جمع‌آوری پرسشنامه‌های دور سوم و انجام محاسبات، میزان ضریب هماهنگی کندال ۰.۹۸۹۵ محاسبه شد. این میزان از ۰.۷ بیشتر است و نشان‌دهنده توافق نظر بالای خبرگان روی مؤلفه‌ها است. همچنین حاکی از بهبود اتفاق‌نظر خبرگان در این مرحله نسبت به مرحله قبل است. در این مرحله با دریافت بازخورد از خبرگان و درخواست آنها تمامی مؤلفه‌ها به‌عنوان موارد نهایی انتخاب شد. در پیوست ۱ و ۲ نمونه سؤالات پرسشنامه اولیه استخراج‌شده برای مصاحبه، ابعاد و مؤلفه‌ها و شاخصهای استخراج‌شده دور سوم دلفی و نتایج آنها را مشاهده می‌کنید.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

روایی سؤالات پرسشنامه توسط خبرگان مورد تأیید قرار گرفت و برای پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که ضرایب پایایی برای مؤلفه‌ها به شرح جدول ۵ نشان داده شده است.

جدول ۵- ضریب آلفای مقیاسهای تحقیق

مؤلفه‌ها	ضریب آلفای کرونباخ	تعداد شاخصها
عوامل فنی و فناوری	۰/۸۵۱	۲
عوامل سیاسی	۰/۷۵۰	۲
عوامل اقتصادی و مالی	۰/۷٤۰	۲
عوامل اجتماعی و فرهنگی	۰/۷۰۱	۲
عوامل ملی و بین‌المللی	۰/۷۵۰	۳
عوامل قانونی و نهادی	۰.۷٦٦	۲
عوامل مربوط به پشتیبانی عمومی و مشروعیت	۰/۷۳۵	۳
اهداف و مقاصد	۰/۷۰۲	۲
ماهیت و نوع خط‌مشی	۰/۷۳۳	۳
ابزار خط‌مشی	۰/۷۵۷	۳
ارزیابی و بازخورد اجرای خط‌مشی	۰/۷٤۱	۲
ساختاری، فرآیندی و ارتباطی	۰/۷۸٤	۳
گروههای ذینفع و جامعه هدف	۰/۷۲۱	٦
مجریان سطوح اجرایی	۰/۷۲۰	۵

طبق یافته‌های جدول (۵) ضرایب پایایی برای ابعاد اهداف کلان محیطی و بین‌المللی، ابعاد خط‌مشی، ابعاد سازمانی و ارتباطی و گروه هدف، مجریان سطوح اجرایی محاسبه شد که همگی بالاتر از ۰/۷ بوده و بیانگر دقت ابزار اندازه‌گیری مورداستفاده در این پژوهش

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

است. در جدول ٦ یکی از مضامین، مضمون ابعاد خط‌مشی و مضامین پایه و شاخصها نشان داده شده است.

جدول ٦- مضامین پایه و شاخصهای مربوط به مضامین فراگیر ابعاد خط‌مشی

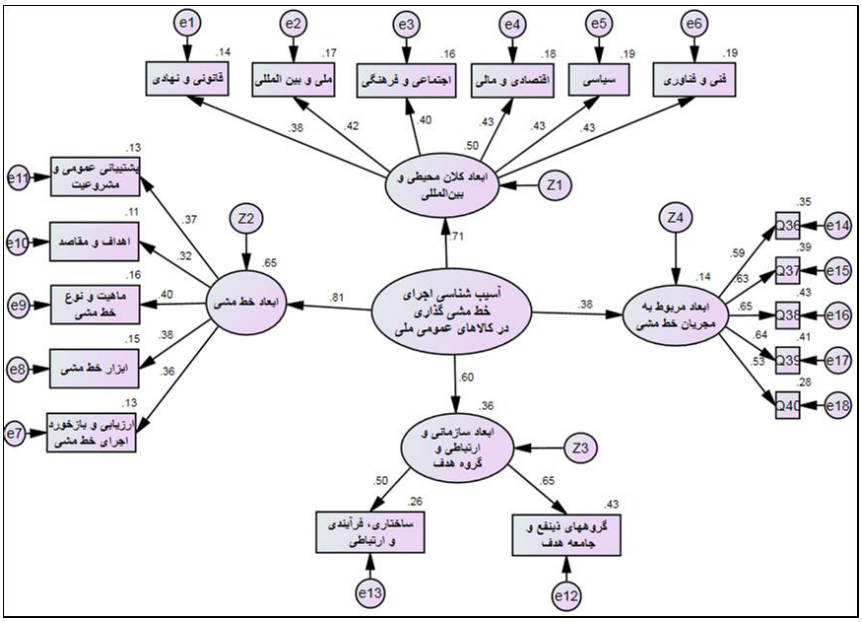
مضامین سازمان دهنده	شرح شاخص
عوامل مربوط به پشتیبانی عمومی و مشروعیت	مشروعیت خط‌مشیهای رفاه اجتماعی بر اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی مؤثر است.
	نبود نظریه معتبر علمی در اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی مؤثر است.
	نبود وفاق و پشتیبانی عمومی در اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی تأثیرگذار است.
اهداف و مقاصد	هدف‌گذاری مبهم در اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی مؤثر است.
	هم‌راستا نبودن خط‌مشیهای رفاه اجتماعی در اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی مؤثر هستند.
ماهیت و نوع خط‌مشی	عدم تعیین بازه زمانی مشخص برای اجرای خط‌مشی در اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی مؤثر هستند.
	تعدد و تعارض و عدم تعیین میزان پیچیدگی خط‌مشیهای رفاه اجتماعی در اجرای آنها تأثیرگذارند.
	وجود تعابیر متفاوت از خط‌مشی در اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی مؤثر هستند.
ابزار خط‌مشی	عدم تعریف ابزار مناسب در اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی مؤثر هستند.
	استفاده از نوع خاص ابزار اجرای خط‌مشی همچون یارانه‌ها در اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی مؤثر هستند.
	نبود شبکه اطلاعاتی کارآمد در اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی مؤثرند.
ارزیابی و بازخورد اجرای خط‌مشی	نبود معیار و نظام ارزیابی مناسب در اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی مؤثر است.
	نبود سیستم بازخور و نظام نظارتی مناسب در اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی تأثیرگذار است.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

سؤال اساسی مطرح‌شده این است که آیا این مدل، مدل مناسبی است؟ برای پاسخ به این پرسش بایستی آماره کای-دو و سایر معیارهای مناسب بودن برازش مدل مورد بررسی قرار گیرد. شکل ۱ مناسب بودن، برازش مدل تحلیل عاملی تأییدی[۱] مرتبه دوم مدل را نشان می‌دهد.

شکل ۱- مدل تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم مدل/مدل آسیب‌شناسی اجرای خط‌مشی رفاه اجتماعی

۱. از تحلیل عاملی تأییدی با استفاده از نرم‌افزار Amos26 جهت روایی سازه پرسشنامه استفاده گردید.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

جدول ۷- بررسی بار عاملی مضامین فراگیر و سازمان‌دهنده مدل

مضامین فراگیر	بار عاملی	سطح معناداری	مضامین سازمان‌دهنده	بار عاملی	سطح معناداری (p)	نتیجه
اهداف کلان محیطی و بین‌المللی	۰/۷۱۰	۰/۰۰۱	عوامل فنی و فناوری	۰/۴۳۵	۰/۰۰۱	مناسب
			عوامل سیاسی	۰/۴۳۳	۰/۰۰۱	مناسب
			عوامل اقتصادی و مالی	۰/۴۲۹	۰/۰۰۱	مناسب
			اجتماعی و فرهنگی	۰/۴۰۳	۰/۰۰۱	مناسب
			عوامل ملی و بین‌المللی	۰/۴۱۸	۰/۰۰۱	مناسب
			عوامل قانونی و نهادی	۰/۳۷۹	۰/۰۰۱	مناسب
ابعاد خط‌مشی	۰/۸۰۷	۰/۰۰۱	عوامل مربوط به پشتیبانی عمومی و مشروعیت	۰/۳۶۷	۰/۰۰۱	مناسب
			اهداف و مقاصد	۰/۳۲۵	۰/۰۰۱	مناسب
			ماهیت و نوع خط‌مشی	۰/۴۰۱	۰/۰۰۱	مناسب
			ابزار خط‌مشی	۰/۳۸۳	۰/۰۰۱	مناسب
			ارزیابی و بازخورد اجرای خط‌مشی	۰/۳۵۹	۰/۰۰۱	مناسب
ابعاد سازمانی، ارتباطی و گروه هدف	۰/۶۰۱	۰/۰۰۱	ساختاری، فرآیندی و ارتباطی	۰/۵۰۵	۰/۰۰۱	مناسب
			گروههای ذینفع و جامعه هدف	۰/۶۵۴	۰/۰۰۱	مناسب
ابعاد مربوط به مجریان خط‌مشی	۰/۳۷۹	۰/۰۰۱	بی‌ثباتی مدیریت و مجریان اجرایی	۰/۵۹۲	۰/۰۰۱	مناسب
			عدم تعلق و تعهد مجریان	۰/۶۲۶	۰/۰۰۱	مناسب
			درک مجریان و اعمال سلیقه آنها	۰/۶۵۲	۰/۰۰۱	مناسب
			عدم تجربه و تخصص لازم در مجریان	۰/۶۳۶	۰/۰۰۱	مناسب
			امنیت، رضایت شغلی و انگیزه مجریان	۰/۵۳۳	۰/۰۰۱	مناسب

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

یافته‌های پژوهش نشان داد که تمامی بارهای عاملی ابعاد پرسشنامه بالاتر از ۰/۳ به دست آمد و مورد تأیید قرار گرفت. بارهای عاملی همبستگیهای متغیرها با عاملهاست. چنانچه این همبستگیها بیشتر از ۰/٦ باشند (بدون توجه به علامت منفی یا مثبت) به‌عنوان بارهای عاملی بالا و چنانچه بیشتر از ۰/۳ باشد به‌عنوان بارهای عاملی نسبتاً بالا در نظر گرفته می‌شوند و بارهای عاملی کمتر از ۰/۳ را می‌توان نادیده گرفت (کلاین، ۲۰۰٦)

سؤال اساسی مطرح‌شده این است که آیا این مدل، مدل مناسبی است؟ برای پاسخ به این پرسش بایستی آماره کای-دو و سایر شاخصهای مناسب بودن برازش مدل موردبررسی قرار گیرد. جدول ۸ شاخصهای مناسب بودن برازش مدل تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم سازه خط‌مشی را نشان می‌دهد.

جدول ۸- بررسی شاخصهای برازش مدل تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه خط‌مشی

نام شاخص	مقدار استاندارد شاخص	مقدار به‌دست‌آمده شاخص	نتیجه‌گیری
$df\,x^2$	کمتر از ۵	٤/٦۰۸	برازش مدل مناسب است
IFI	بیشتر و یا نزدیک ۰/۹	۰/۹۵٦	برازش مدل مناسب است
NFI	بیشتر و یا نزدیک ۰/۹	۰/۸۹۸	برازش مدل مناسب است
TLI	بیشتر و یا نزدیک ۰/۹	۰/۸۵۳	برازش مدل مناسب است
CFI	بیشتر و یا نزدیک ۰/۹	۰/۹٤۷	برازش مدل مناسب است
RMSEA	کمتر از ۰/۱	۰/۰۸۰	برازش مدل مناسب است

در نرم‌افزار Amos23 پنج شاخص (NFI, RFI, IFI, GFI, CFI) بر مبنای مقایسه کای اسکوئر مدل مبنا گزارش می‌شود که همه آن شاخصها بین صفر و یک قرار دارند و هر چه مقدار آنها به مقدار یک نزدیک‌تر شود حاکی از قابل‌قبول‌تر بودن مدل تلقی می‌شود. یکی از شاخصهای عمومی برای به حساب آوردن پارامترهای آزاد در محاسبه شاخص برازش، کای اسکوئر بهنجار یا نسبی است که از تقسیم مقدار کای اسکوئر بر درجه آزادی مدل محاسبه

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]
[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

می‌شود. اغلب مقادیر بین ۲ تا ۳ را برای این شاخص قابل‌قبول می‌دانند هرچند دیدگاهها دراین‌باره متفاوت است. برای مثال شوماخر و لوملکس (۲۰۰۸) مقادیر بین ۱ تا ۵، کارماینزر و مک ایور (۱۹۸۱) مقادیر بین ۲ تا ۳، اولمن (۲۰۰۱) مقادیر ۱ تا ۲ و کلاین (۲۰۰۵) مقادیر بین ۱ تا ۳ را قابل‌قبول می‌دانند (قاسمی، ۲۰۱۰).

بحث

همان‌طور که در بخش پیشین مشخص شد، معیارهای اثرگذار بر خط‌مشیهای رفاه اجتماعی در ٤ دسته کلی و ١٤ دسته فرعی و در قالب ٤٠ گزاره طبقه‌بندی شد که اولویت‌دهی به آنها بر اساس آزمون فریدمن انجام شد. یافته‌ها نشان داد که اولویتها بر اساس رتبه عبارتند از: وجود احزاب مخالف و موافق، دشورایهای فنی، عدم استفاده از فناوریهای جدید، مشروعیت نظام سیاسی و حاکمیتی کشور، عدم توجه به بلوغ فکری و سیاسی گروه هدف، عوامل سیاسی، زد و بندهای سیاسی، وضعیت رفاهی گروه هدف، نبود دستورالعمل اجرایی مناسب و هم‌راستا نبودن برنامه‌ها و عدم تخصیص بهینه بودجه کشور.

- وجود احزاب موافق و مخالف؛ نتیجه این پژوهش با پژوهشهای مک لوگین (۱۹۷۵)، برنارد (۲۰۰۵)، کالیستا (۱۹۹۵)، لاملی و روسل (۲۰۰۲)، هاردی و همکاران (۲۰۱۲)، گریندل و میریل (۱۹۸۸)، حاجی‌پور و همکاران (۲۰۱٤)، ناکامورا و اسمال وود (۱۹۸۰)، کیرنان (۲۰۱۹)، هادسون و همکاران (۲۰۱۹) و مک کونل (۲۰۱٦) همخوانی دارد و با پژوهشهای ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰)، هاجرن (۱۹۸۲)، پرسمن و وایلداوسکی (۱۹۷۳)، وان میتر و ون هورن (۱۹۷۵)، هاولت و رامش (۲۰۰۳) و گوگین (۱۹۸۷) مطابقت ندارد.
- دشورایهای فنی؛ نتایج حاصله با پژوهشهای مجیدپور و نامداریان (۲۰۱٤)، اسعدی و همکاران (۲۰۱٦)، دفتر بررسیهای اقتصادی مرکز پژوهشهای مجلس (۲۰۰۱)، منوریان (۲۰۱٤)، رهنورد و فضل‌اللهی (۲۰۱٤)، هاولت و رامش (۲۰۰۳)، باقرنژاد و همکاران

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

(۲۰۱۷)، کاستکا (۲۰۱٤)، حاجی‌پور و همکاران (۲۰۱٤)، ثنایی اعلم و الوانی (۲۰۱۷)، همخوانی دارد و با پژوهشهای هاجرن (۱۹۸۲)، وان میتر و ون هورن (۱۹۷۵)، ناکامورا و اسمال وود (۱۹۸۰) و گوگین (۱۹۸۷) مطابقت ندارد.

- عدم استفاده از فناوریهای جدید؛ نتایج حاصله با پژوهشهای آکرمن و همکاران (۲۰۱۱)، معصومی و همکاران (۲۰۱۸)، پورکیانی و همکاران (۲۰۱٤)، اعرابی و رزقی رستمی (۲۰۰۵)، ثنایی اعلم و الوانی (۲۰۱۷)، رنگریز و همکاران (۲۰۱۷)، فدایی و پورکیانی (۲۰۱۵)، عباسی و همکاران (۲۰۱۵)، آیاندا و بلو (۲۰۱٦)، رنگریز و مؤذنی (۲۰۱۳)، ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰) قلی‌پور و همکاران (۲۰۱٦)، کاستکا (۲۰۱٤)، ایاندا و بلو (۲۰۱٦) همخوانی دارد و با پژوهشهای ناکامورا و اسمال وود (۱۹۸۰)، هاجرن (۱۹۸۲)، پرسمن و وایلداوسکی (۱۹۷۳)، وان میتر و ون هورن (۱۹۷۵)، هاولت و رامش (۲۰۰۳) و گوگین (۱۹۸۷) مطابقت ندارد.
- مشروعیت نظام سیاسی و حاکمیتی کشور؛ نتایج حاصله با پژوهشهای مجیدپور و نامداریان (۲۰۱٤)، هی یونگ سوک (۱۹۸۸) همخوانی دارد و با پژوهشهای ناکامورا و اسمال وود (۱۹۸۰)، هاجرن (۱۹۸۲)، پرسمن و وایلداوسکی (۱۹۷۳)، وان میتر و ون هورن (۱۹۷۵)، هاولت و رامش (۲۰۰۳)، ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰) و گوگین (۱۹۸۷) همخوان نبوده است.
- عدم توجه به بلوغ فکری و سیاسی گروه هدف؛ نتایج حاصله با پژوهشهای یاساراتا و همکاران (۲۰۱۰)، مک لوگین (۱۹۷۵)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، خالد (۲۰۰۱)، کالیستا (۱۹۹۵)، هیل (۲۰۰۷)، مکینده (۲۰۰۵)، پورکیانی و همکاران (۲۰۱٤)، ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰)، هاولت و رامش (۲۰۰۳)، احدزاده و همکاران (۲۰۲۰)، مک کونل (۲۰۱٦) مطابقت دارد و با پژوهشهای ناکامورا و اسمال وود (۱۹۸۰)، هاجرن (۱۹۸۲)، پرسمن و وایلداوسکی (۱۹۷۳)، وان میتر و ون هورن (۱۹۷۵) و گوگین (۱۹۸۷) همخوانی ندارد.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

- عوامل سیاسی؛ نتایج حاصله با پژوهشهای پایگاه دانش کانسالت (۲۰۰۹)، خالد (۲۰۰۱)، برگ (۲۰۰٤)، هاولت و رامش (۲۰۰۳)، آکرمن و همکاران (۲۰۱۱)، کاستکا (۲۰۱٤)، هانگ و همکاران (۲۰۱۵)، هادسون و همکارن (۲۰۱۹)، مک کونل (۲۰۱٦) و کیرنان (۲۰۱۹) همخوانی دارد و با پژوهشهای ناکامورا و اسمال وود (۱۹۸۰)، هاجرن (۱۹۸۲)، پرسمن و وایلداوسکی (۱۹۷۳)، ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰) و گوگین (۱۹۸۷) همخوانی ندارد.
- زد و بندهای سیاسی؛ نتایج حاصله با پژوهشهای گریندل و میریل (۱۹۸۸)، دانشفرد و همکاران (۲۰۱٤)، کالیستا (۱۹۹۵)، مک لوگین (۱۹۷۵)، برگ (۲۰۰٤)، برنارد (۲۰۰۵)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، خالد (۲۰۰۱)، مکینده (۲۰۰۵)، مجیدپور و نامداریان (۲۰۱٤) و احدزاده و همکاران (۲۰۲۰) هادسون و همکارن (۲۰۱۹)، مک کونل (۲۰۱٦) و کیرنان (۲۰۱۹) همخوانی دارد و با پژوهشهای ناکامورا و اسمال وود (۱۹۸۰)، هاجرن (۱۹۸۲)، پرسمن و وایلداوسکی (۱۹۷۳)، وان میتر و ون هورن (۱۹۷۵)، هاولت و رامش (۲۰۰۳) و گوگین (۱۹۸۷)، ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰) همخوانی ندارد.
- وضعیت رفاهی گروه هدف؛ نتایج حاصله با پژوهشهای یاساراتا و همکاران (۲۰۱۰)، مک لوگین (۱۹۷۵)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، خالد (۲۰۰۱)، کالیستا (۱۹۹۵)، هیل (۲۰۰۷)، مکینده (۲۰۰۵)، پورکیانی و همکاران (۲۰۱٤)، نتایج ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰) همخوانی دارد و با پژوهشهای ناکامورا و اسمال وود (۱۹۸۰)، هاجرن (۱۹۸۲)، پرسمن و وایلداوسکی (۱۹۷۳)، وان میتر و ون هورن (۱۹۷۵)، هاولت و رامش (۲۰۰۳) و گوگین (۱۹۸۷) مطابقت ندارد.
- نبود دستورالعمل اجرایی مناسب و هم‌راستا نبودن برنامه‌ها؛ نتایج حاصله با پژوهشهای گان وهاگ وود (۱۹۸٤)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، خالد (۲۰۰۱)، لیندبلوم (۱۹۷٤)، کالیستا (۱۹۹۵)، هاولت و رامش (۲۰۰۱)، پالمبو و کالیستا (۱۹۹۰)، مکینده (۲۰۰۵)،

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

دانشفرد و همکاران (۲۰۱٤)، کاستکا (۲۰۱٤)، خلید (۲۰۰۸)، پورکیانی و همکاران (۲۰۱٤) همخوانی دارد و با پژوهشهای ناکامورا و اسمال وود (۱۹۸۰)، هاجرن (۱۹۸۲)، پرسمن و وایلداوسکی (۱۹۷۳)، وان میتر و ون هورن (۱۹۷۵)، ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰) و گوگین (۱۹۸۷) مطابقت ندارد.

- عدم تخصیص بهینه بودجه کشور؛ نتایج حاصله با پژوهشهای پایگاه دانش کانسالت (۲۰۰۹)، هیل (۲۰۰۷)، گان وهاگ وود (۱۹۸٤)، کوبلند و همکاران (۱۹۹۵)، هی یونگ سوک (۱۹۸۸)، لیندبلوم (۱۹۷٤)، آکرمن و همکاران (۲۰۱۱)، کاستکا (۲۰۱٤)، پالمبو و کالیستا (۱۹۹۰)، کالیستا (۱۹۹۵)، مکینده (۲۰۰۵)، هیل (۲۰۰۷)، دانشفرد و همکاران (۲۰۱٤)، کیرنان (۲۰۱۹) همخوانی دارد و با پژوهشهای ناکامورا و اسمال وود (۱۹۸۰)، هاجرن (۱۹۸۲)، پرسمن و وایلداوسکی (۱۹۷۳)، وان میتر و ون هورن (۱۹۷۵)، هاولت و رامش (۲۰۰۳)، ساباتیر و مازمانیان (۱۹۸۰) و گوگین (۱۹۸۷) مطابقت ندارد.

در پایان با توجه به نتایج حاصله، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

۱. نظر به این‌که خبرگان انتخابی همگی خط‌مشی‌گذاران حوزه اجرای خط‌مشی در کشور بودند، نتایج نشان دارد که نقش دولت و سیاستهای دولتی واجد اهمیت است و نشان‌دهنده قدرت اختیار دولت در تأثیرگذاری بر اجرای خط‌مشیها است. لازم به ذکر است که برخلاف پژوهشهای ساباتیر و مازمانیان و سایر پژوهشگران اولیه که بر نقش مجریان در اجرای خط‌مشیها تأکید داشتند؛ نتایج پژوهش حاضر نشان دارد که نقش مجریان خط‌مشی در اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی در ایران کمتر از سایر موارد تشخیص داده شد.[۱]. لذا پیشنهاد می‌شود عوامل تأثیرگذار دیگر ازجمله قدرت دولتها در کشورهای توسعه‌یافته و درحال‌توسعه نیز موردبررسی و پژوهش قرار گیرد.

۱ نکته: با توجه به آن‌که پژوهش جاری در بازه زمانی سال ۱۳۹٦ الی ۱٤۰۰ انجام شده، می‌توان تأثیر شرایط سیاسی و اقتصادی جامعه بر موضوع را بی‌تأثیر ندانست. لیکن بدین منظور پیشنهاد می‌شود، تحقیق فعلی در شرایط ثبات اقتصادی و سیاسی مجدد انجام پذیرد تا مشخص شود آیا نتایج به همین منوال خواهد بود یا خیر.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

۲. میزان تبعیت از قانون در ایران و سایر کشورها می‌بایست موردپژوهش قرار گیرد و نقش آن در اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی بررسی شود.
۳. میزان پایبندی مجریان به اصول، مقررات و دستورالعملهای رهنمودی خط‌مشی‌گذاران در اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی به صورت خاص موردبررسی قرار گیرد.
٤. بر اساس نتایج پژوهش حاضر، همان‌طور که در نتایج رتبه‌بندی نشان داده شد، عوامل سیاسی و شاخصهای ارائه شده دارای اهمیت و رتبه بالایی شدند. بر این اساس پیشنهاد می‌شود تحقیقی در خصوص میزان تأثیرگذاری عوامل سیاسی در اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی انجام شود.
۵. با توجه به تأثیر مستقیم و غیرمستقیم عوامل سیاسی بر اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی در ایران، پیشنهاد می‌شود که مدیران سازمانهای مجری رفاه اجتماعی برای بهبود اجرای خط‌مشیها، ابتدا عوامل سیاسی را شناسایی کرده و بر آگاهی مجریان و مدیران درزمینه مربوط تمرکز کنند.
٦. با توجه به روایی و پایایی مدل استخراج‌شده، پیشنهاد می‌شود آسیبهای اجرای خط‌مشیهای رفاه اجتماعی در ایران با توجه به عملکرد مطلوب و عملکرد فعلی دولتها موردبررسی و پژوهش قرار گیرد.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]
[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

پیوست ۱- ابعاد و مؤلفه‌های اولیه استخراج‌شده

مؤلفه‌های اصلی	مؤلفه‌ها	علامت اختصار
فناوری و دشواریهای فنی	ایجاد بسترهای سخت‌افزاری و نرم‌افزاری لازم	A1
	فقدان تجهیزات فنی	A2
	نبودن نظامهای اطلاعاتی و فنی قابل‌اعتماد	A3
عوامل اقتصادی	ناپایداری و بی‌ثباتی قوانین و مقررات	B1
	وضعیت اقتصادی (امنیت درآمدی)	B2
	نرخ تورم	B3
	عدم تخصیص بهینه بودجه	B4
	نبود یکپارچگی و انسجام منابع، امکانات و نهادها	B5
عوامل سیاسی	عدم وجود ثبات سیاسی	C1
	نوع دیپلماسی دولت در عرصه بین‌المللی	C2
	مشروعیت نظام سیاسی	C3
	وجود خط قرمزهای سیاسی	C4
	عدم شفافیت میزان تأثیرپذیری سیاستها از عوامل سیاسی	C5
عوامل اجتماعی و فرهنگی	ترجیحات شخصی، ارزشها، هنجارها و فشارهای اجتماعی	D1
	زمینه فکری و فرهنگی جامعه	D2
	تعارض سیاستها با هنجارها و ارزشهای اجتماعی	D3

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

مؤلفه‌های اصلی	مؤلفه‌ها	علامت اختصار
عوامل کلان محیطی و بین‌المللی	عدم انسجام و هماهنگی در سطح کلان	E1
	توجه به شرایط بین‌المللی و نیروی اقتصاد جهانی	E2
	بحرانهای داخلی و خارجی مؤثر بر اجرای سیاستهای ملی	E3
	محیط غیرقابل‌پیش‌بینی/ عوامل خارج از سازمان و غیرمترقبه	E4
	تعداد مراجع تصمیم‌گیری و خط‌مشی‌گذاری	E5
	جابجایی دولتها	E6
عوامل قانونی و نهادی	افزایش مراجع متعدد قانون‌گذاری/ موازی کاری	F1
	تداخل قانون با فرهنگ سازمانی	F2
	ناپایداری و بی‌ثباتی قوانین و مقررات	F3
	نبود ارتباط و همکاری دستگاههای اجرایی	F4
	غلبه نگاه بخشی نگری بر نگاه ملی	F5
عوامل ساختاری، فرآیندی و ارتباطی	طولانی بودن سیر مراحل و فرآیندهای انجام کار	G1
	ساختار اداری متمرکز و خشک و غیرقابل انعطاف	G2
	عدم هماهنگی و ارتباطات و تعارض وظایف و مسئولیتهای دستگاههای اجرایی	G3
	هم‌راستا نبودن برنامه‌های اجرایی دولتها	G4
	تنظیمات قدرت یا اختیارات	G5
	عدم وجود رهنمودهای (دستورالعملها) مشخص و مناسب	G6
نظریه و پشتیبانی علمی	نبود نظریه معتبر علت و معلولی	H1
	عدم همبستگی در مبانی نظری و دخالت در مبانی نظریه‌های مختلف	H2

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

مؤلفه‌های اصلی	مؤلفه‌ها	علامت اختصار
پشتیبانی عمومی و مشروعیت نظام حاکم بر جامعه	اعتماد عمومی (توافق همگانی)	I1
	ایدئولوژی حاکم بر جامعه	I2
	عدم مشروعیت سیاستها	I3
	تعارضات ارزشی بین دولت و جامعه	I4
	کارآمدی و ناکارآمدی دولت و مدیریت دولتی کشور	I5
رسانه و افکار عمومی	عدم گفتمان سازی سیاستها توسط رسانه‌ها	J1
	نبود مهارت و دانش تخصصی در ارتباط با مسائل رسانه در سیاست‌گذاران	J2
	عدم انتقال اطلاعات صحیح و به‌موقع در بین سطوح	J3
رهبری و مدیران خط‌مشی	بی‌ثباتی مدیریت	K1
	فقدان تعهد مدیران در اجرای دقیق قانون	K2
	نگرش منفی مدیران به اجرا	K3
گروههای ذی‌نفع و صاحب نفوذ	انحرافات ناشی از زد و بندهای سیاسی	L1
	تضاد منافع بین طبقه حاکم با مردم	L2
	عدم پذیرش سیاستها توسط ذینفعان	L3
	قدرت احزاب و اتحادیه‌های سیاسی موافق و مخالف خط‌مشی	L4

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

مؤلفه‌های اصلی		مؤلفه‌ها	علامت اختصار
جامعه و گروه هدف خط‌مشی		عدم توجه به حقوق جمعیت هدف	M1
		مشارکتهای اجتماعی گروه هدف	M2
		میزان پذیرش مشروعیت نظام در گروه هدف	M3
		بلوغ فکری و سیاسی گروه هدف	M4
		وضعیت اقتصادی گروه هدف	M5
مجریان و اجراکنندگان خط‌مشی	ویژگیهای شخصیتی و رفتاری	وجود احساس تعهد و تعلق سازمانی و مسئولیت در بین مجریان	N1
		طرز تلقی و نگرش مثبت مجریان نسبت به خط‌مشی	N2
		اعمال سلیقه مجریان	N3
		تمایلات، انگیزه‌ها و نگرش مجریان	N4
	تخصص و مهارت	فقدان آموزشهای لازم و به‌موقع برای آگاهی مجریان	O1
		عدم صلاحیت علمی و عمومی موردنیاز اجرای خط‌مشی در کارکنان	O2
		فقدان تجربه لازم	O3
		عدم تطبیق مسئولیتهای محول شده با تخصص مجریان	O4
	عوامل روان‌شناختی مجریان	مشکلات اقتصادی کارکنان (ناکافی بودن حقوق و دستمزد مجریان)	P1
		امنیت شغلی	P2
		رضایت شغلی	P3
		فقدان نظام انگیزشی کارآمد	P4
		مقاومت مجریان در اجرای خط‌مشی	P5

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

مؤلفه‌های اصلی	مؤلفه‌ها	علامت اختصار
اهداف و مقاصد خط‌مشی	کم‌اهمیت تلقی کردن و سطحی‌نگری اهداف توسط کارشناسان سازمان مربوطه	Q1
	هدفگذاری مبهم و غیرواقعی	Q2
	ناآگاهی و درک نادرست اهداف توسط مجریان	Q3
	گستره اهداف و مقاصد- دستاوردها	Q4
ماهیت و نوع خط‌مشی	تعیین افق زمانی اجرای خط‌مشی (کوتاه‌مدت/ میان‌مدت/ بلندمدت)	R1
	تعیین درجه تغییر، سختی و پیچیدگی خط‌مشی	R2
	معیارهای مختلف و متعارض اجرا و تعدد خط‌مشیها	R3
	فقدان واقع‌گرایی، عدم جامع بودن	R4
	تعبیرهای مختلف از خط‌مشی	R5
ابزار اجرای خط‌مشی	ناهمسویی ابزارهای اجرای خط‌مشیها	S1
	استفاده بیشتر از ابزارهای اجباری تا ابزارهای تشویقی در تحقق سیاستها (ابزارهای اجباری (قوانین و مقررات)، ابزارهای داوطلبانه (فرهنگ‌سازی و بسترسازی) و ابزارهای ترکیبی (یارانه))	S2
	فقدان تعریف و تعیین محدوده یا ابزار نظارتی	S3
	فقدان شبکه اطلاعاتی کارآمد	S4
ارزیابی و بازخور خط‌مشی	عدم شفافیت معیارهای ارزیابی اجرا	T1
	تداخل وظایف نهادهای نظارتی	T2
	عدم وجود ضمانت اجرایی قوی در سیاستها	T3
	نبود نظام ارزیابی مناسب	T4

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

پیوست ۲- ابعاد و مؤلفه‌های دور سوم و نتایج آن

عوامل	مؤلفه‌ها	علامت اختصار
عوامل فنی و فناوری	تجهیزات فنی (بسترهای سخت‌افزاری و نرم‌افزاری لازم)	A1
	فناوری و تکنولوژی جدید	A2
عوامل سیاسی	نظام سیاسی و مشروعیت آن	B1
	میزان تأثیرپذیری خط‌مشیها از عوامل سیاسی	B2
عوامل اقتصادی و مالی	ارتباط بین بودجه و خط‌مشی (تخصیص بهینه بودجه) و نرخ تورم	C1
	امنیت درآمدی (وضعیت اقتصادی و تأثیر بر خط‌مشی)	C2
اجتماعی و فرهنگی	ترجیحات شخصی، ارزشها، هنجارها و فشارهای اجتماعی	D1
	تعارض سیاستها با هنجارها و ارزشهای اجتماعی	D2
عوامل محیطی و ملی و بین‌المللی	فقدان انسجام و هماهنگی در سطح کلان و جابجایی دولتها و ارتباطات بین‌المللی	E1
	بحرانهای داخلی و خارجی مؤثر بر اجرای خط‌مشی	E2
	محیط غیرقابل‌پیش‌بینی/ عوامل غیرمترقبه	E3
عوامل قانونی و نهادی	موازی کاری و نبود ارتباط و همکاری بین دستگاههای اجرایی	F1
	پایداری و ثباتی قوانین و مقررات حاکم	F2
عوامل مربوط به پشتیبانی عمومی و مشروعیت	مشروعیت خط‌مشیها	G1
	نظریه علت و معلولی معتبر	G2
	اعتماد و توافق همگانی و پشتیبانی عمومی	G3
اهداف و مقاصد	هدف‌گذاری مبهم و غیرواقعی و درک نادرست اهداف توسط مجریان	H1
	تداخل و همسویی اهداف	H2
ماهیت و نوع خط‌مشی	مشخص بودن افق زمانی اجرای خط‌مشی	I1
	درجه سختی، تغییر و پیچیدگی و تعدد و تعارض خط‌مشی	I2
	تعبیرهای متفاوت از خط‌مشی	I3

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

عوامل	مؤلفه‌ها	علامت اختصار
ابزار خط‌مشی	عدم تعریف ابزار و همسویی آنها در اجرای خط‌مشی	J1
	استفاده از ابزارهای اجباری (قوانین و مقررات) به جای ابزارهای داوطلبانه (فرهنگ‌سازی و بسترسازی) و ترکیبی (یارانه)	J2
	شبکه اطلاعاتی کارآمد	J3
ارزیابی و بازخورد اجرای خط‌مشی	شفافیت معیارهای ارزیابی و نظام ارزیابی مناسب	K1
	بازخورد و سیستم نظارتی در اجرای خط‌مشی	K2
ساختاری، فرآیندی و ارتباطی	ساختار اداری متمرکز و انعطاف‌پذیری و بروکراسی	L1
	سازوکار و هماهنگی و تعارض وظایف و ارتباطات و مسئولیتهای سازمان و دستگاههای اجرایی	L2
	هم‌راستایی برنامه‌های اجرایی و رهنمود و دستورالعمل اجرایی مناسب اجرای خط‌مشی	L3
گروههای ذینفع و جامعه هدف	زد و بندهای سیاسی و تضاد منافع بین حاکمیت و مردم	M1
	پذیرش سیاستها توسط ذینفعان	M2
	قدرت احزاب و اتحادیه‌های سیاسی مخالف و موافق خط‌مشی	M3
	توجه به حقوق جمعیت هدف/ بلوغ فکری، سیاسی گروه هدف	M4
	خدمات اجتماعی (بیمه، امکانات بهداشتی و دسترسی به آنها)	M5
	وضعیت رفاهی و اقتصادی گروه هدف	M6
مجریان سطوح اجرایی	ثبات مدیریت و مجریان	N1
	احساس تعلق و تعهد سازمانی	N2
	درک و نگرش و اختیار مجری از خط‌مشی و اعمال سلیقه مدیران و مجریان در اجرای خط‌مشی و مقاومت در اجرا	N3
	تخصص، مهارت و تجربه لازم در اجرای خط‌مشی	N4
	امنیت و رضایت شغلی و انگیزه و قدرت مدیران و مجریان	N5

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

نتایج پرسشنامه‌های دور سوم تکنیک دلفی

علامت اختصاری	خبرگان									
	۱	۲	۳	٤	٥	٦	۷	۸	۹	۱۰
A_1	۱۹	۱۸	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۷	۱۹	۱۹	۱۹
A_2	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۱	۲۲	۲۲
B_1	۱٦	۱٦	۱٦	۱٦	۱٦	۱٦	۱٦	۱٦	۱۳	۱٦
B_2	۲۹	۲۹	۲۹	۲۹	۲۹	۲۹	۳۰	۲۷	۲۹	۲۹
C_1	۲٤	۲٤	۲٤	۲٥	۲٤	۲٤	۲٥	۲٤	۲٤	۲٥
C_2	۳۰	۳۰	۳۰	۳۰	۳۰	۳۰	۲۹	۳۰	۳۰	۳۰
D_1	۲٥	۲٥	۲٥	۲٤	۲٥	۲٥	۲٤	۲٥	۲٦	۲٤
D_2	۱۰	۹	۹	۹	۸	۹	۹	۹	۱۰	۹
E_1	۱۳	۱۳	۱۳	۱۲	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱٦	۱۳
E_2	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۳	۲۰	۲۰	۲۰
E_3	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۸	۱۹	۱۷	۱۷	۱۷
F_1	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸
F_2	۲۳	۲٦	۲۳	۲۳	۲۳	۲۳	۲۰	۲۳	۲۱	۲۳
G_1	۲٦	۲۳	۲٦	۲٦	۲٦	۲٦	۲٦	۲٦	۲٥	۲٦
G_2	۱	۱	۲	۱	۱	٥	۱	۱	۱	۱
G_3	۲	۲	۱	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲
H_1	٥	٥	٦	٥	٤	۱	٥	٥	٤	٥
H_2	۹	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۲	۱۰	۱۰	۹	۱۰
I_1	۱٥	۱٥	۱٥	۱٥	۱٥	۱٥	۱٥	۱٥	۱٥	۱٥
I_2	۱۸	۲۱	۱۸	۱۸	۱۸	۱۷	۲۱	۱۸	۱۸	۱۸
I_3	۱٤	۱۲	۱۲	۱۳	۱۲	۱۰	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲
J_1	۸	۸	۱۱	۸	۹	۸	٦	۸	۸	۸
J_2	۳	۳	۳	۳	۳	۳	٤	۳	۳	۳
J_3	٤	٤	٤	٤	٥	٦	۳	٤	٥	٤

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

علامت اختصاری	خبرگان									
	۱	۲	۳	٤	٥	٦	۷	۸	۹	۱۰
K_1	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۹	۲۷	۲۷
K_2	٦	٦	٥	٦	٦	٤	۸	٦	٦	٦
L_1	۱۱	۱۱	۸	۱٤	۱۱	۱۱	۱۱	۱٤	۱۱	۱۱
L_2	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷	۷
L_3	۲۱	۱۹	۲۱	۲۱	۲۱	۲۱	۱۸	۲۲	۲۳	۲۱
M_1	۱۲	۱٤	۱٤	۱۱	۱٤	۱٤	۱٤	۱۱	۱٤	۱٤
M_2	۳۳	۳۸	۳٥	۳۳	۳۳	۳٤	۳۳	۳۳	۳۸	۳۳
M_3	۳٥	۳۳	۳٤	۳٥	۳٥	۳۳	۳٥	۳٥	۳۳	۳۱
M_4	۳۷	۳٦	۳۷	۳٤	۳۷	۳٦	۳۷	۳۷	۳۷	۳۷
M_5	۳٦	۳٥	۳٤	۳۸		۳٥	۳٤	۳٥	۳٥	۳٥
M_6	۳۲	۳۱	۳۲	۳۲	۳۲	۳۱	۳۰	۳۳	۳۲	۳۲
N_1	۳٤	۳۷	۳۱	۳٥	۳٤	۳٤	۳۸	۳٤	۳٤	۳٤
N_2	۳۸	٤۰	٤۰	۳۷	٤۰	۳۸	٤۰	٤۰	٤۰	٤۰
N_3	٤۰	۳۹	۳۹	۳٦	۳۹	٤۰	۳۹	۳۹	۳۱	۳۹
N_4	۳۱	۳۲	۳۳	۳۱	۳۱	۳٦	۳۲	۳۱	۳٥	۳٦
N_5	۳۹	۳٤	۳٦	٤۰	۳٦	۳۹	۳۱	۳۸	۳۹	۳۸

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

- Abbasi A., Motazadiyan R, Miraii M. (2016). Investigation the barriers of Public Policy Implementation in Governmental Organizations. ***ORMR***, 6 (2):49-69URL: http://ormr.modares.ac.ir/article-28-2015-fa.html

- Abualrub, R.F., & Foudeh, F.N. (2017). Jordanian nurses' involvement in health policy: perceived benefits and barriers. ***International Nursing Review***, 64(1), 13-21. DOI: 10.1111/inr.12249.

- Ahadzadeh. A, Sayadshirkash.S and Jamshidi Avanki. M (2020). Identify the factors affecting the implementation of public policies in the Ministry of Energy. ***Scientific-Research Quarterly of Public Policy***. Volume 7, Number 1, Spring. pp.: 79-96.

- Anderson, E.J. (2011). Public policy making: an introduction. seventh edition. Boston, Wads worth publishing.

- Akreman, J., et al. (2011). ***How to manage barriers to formation and implementation of policy pakages in transport***. Optimal policies for Transport in Combination.

- Andrews. M (2018). ***Public policy failure: How often? And what is failure, anyway.*** A Study of World Bank Project Performance, CID Faculty Working Paper No. 344, working papers Center for international Development at Harvard University

- Asadi, M, Pikani H, Mehraban, and Rashidpour, A. (2016). A model for the effective implementation of public policies in the Ministry of Economic Affairs and Finance (case study: Customs of the Islamic Republic of Iran). ***Public Administration***, 9(4), 591-614. SID. https://sid.ir/paper/139902/fa

- Arabi, S M and Rizki Rostami, A R. (2004). pathology of the implementation of industrial policies in the country, ***the third international management conference, Tehran***, https://civilica.com/doc/65987

- Bagheri Miyab, Sh, and Bagheri, M. (2011). Alignment requirements of policy-making and executive institutions in the cultural policy process of chastity and hijab. ***Iranian Cultural Research***, 5(3 (series 19)), 31-45. SID. https://sid.ir/paper/136861/fa

- Baghernejad, P, Tahirpour Kalantari, H, Bahrami, H. (2017). model of successful policy implementation Supporting knowledge-based companies and institutions in Iran, ***Quarterly Journal of Innovation Management in Organizations Defense***, first year, number 2, winter, pp. 1-26

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

- Copeland C, V and Wexler, S (1995). Policy Implementation in Social Welfare: A Framework for Analysis, ***The Journal of Sociology & Social Welfare:*** Vol. 22: ISS. 3, Article 4. Available at: https://scholarworks.wmich.edu/jssw/vol22/iss3/4

- Compton ME, Hart PT. (2019). Looping to success (and failure): second-order mechanisms and policy outcomes. ***Making Policies Work***; 23: 210-191. DOI: 10.4337/9781788118194.00021.

- Daneshfard, K and Aramesh, K (2014). ***Policy Challenges in the General Policy Making Process, National Conference on New Approaches in Management***, Economics and Accounting, Mazandaran.

- DeHart-Davis, L., & Pandey, S. K. (2005). Red tape and public employees: Does perceived rule dysfunction alienate managers? ***Journal of Public Administration Research and Theory***, 15(1), 133-148

- DeLeon, P., & DeLeon, L. (2002). What Ever Happened to Policy Implementation? An Alternative Approach. ***Journal of Public Administration Research and Theory: J-PART***, 12(4), 467-492. Retrieved October 22, http://www.jstor.org/stable/3525857

- Ebrahimi, M (2015). A Look at Social Welfare Research in Iran, ***Social Security Quarterly***, Year 13, No. 4.

- Elmore RF. (1979) backward mapping: implementation research and policy decisions. ***Political Science Quarterly***; 94(4): 601-16. DOI: 10.2307/2149628.

- Exadaktylos T, Zahariadis N. (2014). Quid pro quo: political trust and policy implementation in Greece during the age of austerity. ***Politics & Policy***; 42(1): 160-83. DOI: 10.1111/polp.12058.

- Evans, S (2016). ***What should social welfare seek to achieve? Applying the capability approach***, ETHICS AND SOCIAL WELFARE, trading as Taylor & Francis Group.

- Fadaei J, Pourkiani. M. (2017). Designing a model for developing a policy for reforming and improving the administrative system (case study: National Gas Company of Iran). ***Journal of Public Policy in Management***, Year 9, No. 3

- FitzGerald.C, O'Malley.E, O'Brion.D (2019). Policy success/ policy failure: A framework for understanding policy choice, ***Administration***, vol. 67, no. 2, pp. 1–24, DOI: 10.2478/admin-2019-0011

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

- Ghasemi, V. (2010). ***Structural Equation Modeling in Social Research Using Amos Graphics***, Tehran, Sociologists Publications, first edition.

- Gunstone A. (2008) Reconciliation and Australian indigenous health in the 1990s: a failure of public policy. ***Journal of Bioethical Inquiry***; 5(4): 25163. DOI: 10.1007/s11673-008-9115-4.

- Hajipour. I, Forouzandeh. Danaiifard L H and A. Fani. (2015). Designing a pathology model of public policy implementation in Iran, ***Military Management Quarterly,*** Year 15, Summer 2015, No. 58.

- Hope KR. (2016). Development in the third world: from policy failure to policy reform. ***Routledge***; 224. DOI: 10.4324/9781315285498.

- Hill, M., & Varone, F. (2014). The public policy processes. Routledge.

- Hudson, B. D Hunter & S Peckham. (2019). Policy failure and the policy-implementation gap: can policy support programs help? ***Policy Design and Practice***, DOI:10.1080/25741292.2018.1540378

- Howlett, M., Ramesh.M (2003). ***Studying public policy: Policy cycles and policy subsystems (Vol. 3).*** Oxford University Press

- Huang, T. T., Cawley, J. H., Ashe, M., Costa, S. A., Frerichs, L. M., Zwicker, L. & Kumanyika, S. K. (2015). Mobilization of public support for policy actions to prevent obesity. ***The Lancet***, 385(9985), 2422-2431.

- Iyanda K, A, Bello S D (2016). Problems and Challenges of Policy Implementation for National Development, Research on Humanities and Social Sciences, Vol.6, No.15.

- Kamali.Y, Sheikhzadeh. S., Ahmadinejad. F. (2019). Implementation of public policies; Providing criteria for the successful implementation of policies, ***public policy***, volume 6, number 2, summer, pp: 235-275.

- Kay A, Boxall AM. (2015). Success and failure in public policy: twin imposters or avenues for reform? Selected evidence from 40 years of health-care reform in Australia. ***Australian Journal of Public Administration,*** 74(1): 33-41. DOI: 10.1111/1467-8500.12135.

- Kiernan. F. (2019). Public policy failure in healthcare: The effect of salary reduction for new entrant consultants on recruitment in public hospitals, ***Administration***, vol. 67, no 2, pp: 95-112, DOI: 10.2478/admin-2019-0015

- Khlid, H.M. (2008). Policy Implementation Models: The case of library and documentation service in Pakistan 1998-2008. ***New Library World***, 102 (1162).

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

- Kostka, G. (2014). ***Barriers to the implementation of environmental policies at the local level in China***, s.l.: World Bank

- Majidpur. M, Namdarian. L. (2014). Identifying obstacles to the implementation of the country's science and technology policy documents, ***Innovation Management Journal -*** Volume 4, Number 4 - Serial Number 14, Winter.

- Makinde T. (2005). Problem of policy implementation in developing nations: The Nigerian experience, ***J. SOC. Sci.***, 11(1): 63-69.

- Masoumi Z, Sanei M, Hemtian H. (2017). Presenting a model of effective implementation of health system policies. ***Management Strategies in the Health System***, 4 (2): 125-135

- McConnell. A (2016). A public policy approach to understanding. the nature and causes of foreign policy failure, ***Journal of European Public Policy***, DOI:10.1080/13501763.2015.1127278.

- Mohammadzadeh Sultanmoradi. Eh, Faizi. I, Gramipour. M. and Yadollahi. (2018) Explanation and Pathology of the Current Model of Public Administration in Iran, ***Public Administration Journal***, Volume 11, Number 1, pp: 1-26

- Moghadspour, S, Danai Fard, H, and Kardanaij, E. (2012). Analyzing the key factors in the failure of some public policies in J.A. Iran: A study of the country's tax policies. ***Organizational Culture Management***, 11(1(27)), 33-68. SID. https://sid.ir/paper/491855/fa

- Mousavi M, Akbari M, Mohammadi H S, Ahmadi V (2017). Study and Analysis of Welfare Development Indicators in Islamic Countries, Iranian ***Journal of Social Development Studies***, Volume 9, Number 4 (Series 36), pp: 53-68.

- Naeimaei B, Shakouri A. (2017). A Study on Challanges and Limitations of Implementation of the Comprehensive Welfare System and Social Security in Iran. ***refahj***. 16(63), 9-52.

- O'Toole LJ. (1986) Rational Choice and Policy Implementation: Implications for Interorganizational Network Management. ***The American Review of Public Administration***,25(1):43-57. doi:10.1177/027507409502500103

- Palumbo D. J., D. J Calista. (1990) ***Implementation and Policy Process: Opening up the black box***; Greenwood Press Inc. USA.

- Pourkiani, M, S Salajeghe and Zarepour Nasirabadi, F (2014). Pathology of Policy Making towards the Improvement of Public Sector Management: Case study: Public Service Management Law, ***Research Journal of Recent Sciences***, Vol. 3(6), and 132-141.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

- Qolipour, R E, Danai Fard, H, Zarei M, H, Jandaghi, Gh, Fallah, M R. (2010). Providing a model for the implementation of industrial policies, a case study in Qom province, ***Organizational Culture Management***, Volume 9, Number 2 (consecutive pp. 103 to 130).

- Rahnavard, Farajollah and Fazlollahi, Mahdi, 2014, ***Identifying the factors preventing the implementation of public policies: a case study of Iran's Industrial Development and Modernization Organization***, the first international conference on management and accounting with a value creation approach, Tehran, https:// civilica.com/doc/374167

- Sabatier P , Mazmanian D (1980) ***THE IMPLEMENTATION OF PUBLIC POLICY: A FRAMEWORK OF ANALYSIS***, Volume8, Issue4, Pages 538-560

- Sanai Aalam. F, Alwani. S M (2017) Pathology of design and the implementation of the tax system transformation bill from the perspective of policymaking (case study: Tax Affairs Organization), ***Quarterly Journal of General Policymaking in Management***, 9th year, number 29, Spring

- Thomann. E, Nadine v E, L Tummers, (2018). The Necessity of Discretion: A Behavioral Evaluation of Bottom-Up Implementation Theory, ***Journal of Public Administration Research and Theory***, Volume 28, Issue 4, October, Pages 583–601, https://doi.org/10.1093/jopart/muy024

- Tummers. L, Bekkers. V.J.J.M, s. Bram (2012). Policy Alienation of Public Professionals: A Comparative Case Study of Insurance Physicians and Secondary School Teachers, ***International Journal of Public Administration*** 35(4):259-271. DOI: 10.1080/01900692.2012.651413

- Tummers. L. (2012). Policy Alienation of Public Professionals: The Construct and Its Measurement, ***Public Administration Review*** 72(4):516-525. DOI: 10.2307/41506802

- Tummers. L, Bekkers. (2014) Policy implementation, street-level bureaucracy, and the importance of discretion, ***Public Management Review*** 16 (4), 527-547

- Pressman, J., & Wildavsky, A. (1973, 1984). Implementation. Berkeley, CA: ***University of Cal Press***. https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199457526.001.0001

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]

- Vahdati.H, Montazeri Najafabadi. R (2019). Diagnosing the complications of implementing government policies in Iran's universities of medical sciences with Shannon's entropy approach, ***Management Strategies in the Health System***, No. 35, pp. 209-226.

- Van Meter DS, Van Horn CE. (1975) the Policy Implementation Process: A Conceptual Framework. ***Administration & Society***.; 6(4):445-488. doi:10.1177/009539977500600404

- Vaezi, R, Sharifzadeh, F, and Mohammadi, M. (2014). Identification and prioritization of public policy evaluation models. ***Iranian Management Sciences***, 10(40), 1-21. SID. https://sid.ir/paper/130403/fa

- Zhu Y. (2010) Target groups' views and policy implementation: lessons from Guiyang's housing monetarization reform. ***Politics & Policy***, 38(4): 817-41. DOI: 10.1111/j.1747-1346.2010.00259. x.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29]

[DOI: 10.32598/refahj.23.89.4029.1]